

Kestävää kehitystä vesittämässä?

(Kansan Uutiset 16.3.2006)

KUVA: Mansikanviljelyä Rautalammilla

Ei ihmisen tekemiä aineita tarvitse aina vieroksua, huomaa Riina Simonen (KU 2.3., ”Luonnonmateriaalit eivät aina ole ympäristöystävällisiä”). Kohtuullinen alku ajattelulle.

Luomuhan kiroaa synteettisen kemian kokonaan. Kemia taas on keskeinen luonnontiede ja myös biologian ydinasiata.

Yht. yo Riina Simosen ei silti kannattaisi syrjiä myöskään luonnonkuituja, kuten turkiksia ja puuvillaa. Turkikset ovat ”ekologisia” siinä kuin liha ja maito, muistuttaa ympäristönsuojelun professori Pekka Nuorteva. Ekologia ei ole myyntimantra vaan ”kova” luonnontiede.

Puuvilla kuluttaa toki luonnonvaroja, kuten kaikki viljelykasvit. Kasvuun vaaditaan vettä ja ravinteita. Turvaa tuholaisiltakin tarvitaan, jotta haivensatoa voidaan saada.

Aikaisemmin puuvillaa piti suojella tiuhaan toistuvilla myrkkynuiskutuksilla. Geenitekniikan avulla jalostettiin kuitenkin lajikkeita, jotka pystyvät torjumaan yökkösen hyökkäyksiä. Ruiskutuksia tarvitaan enää murto-osa, ja vaarallisista organoklooreista ja -fosforeista päästiin eroon kokonaan.

Kestävät uudet lajikkeet vähentävät ympäristön saastumista sekä tuottavat enemmän ja parempaa puuvillaa.

Ojasta allikkoon jouduttaisiin Riinan reseptillä: siirtymällä luomupuuvillaan.

Näitä kestäviä lajikkeita ei (nyky)luomussa saa käyttää. (Kun tieteitä kielletään, joutuu luonto siitä kärsimään.)

Vettä luomussakin kuluu mutta hukkaan, koska satoa saadaan kitsaasti. Valtaosan sadosta turmelevat tuholaiset, sillä luomussa niitä ei pystytä tehokkaasti torjumaan. Kärsäkkäät katkovat puuvillan kukinnot, ja yökkösen toukat järsivät pilalle haivenpallot.

Tehoton viljely haaskaa luontoa, ja niukka sato käy meillekin kalliiksi – luomuhinta on kaupan vaatehyllyllä moninkertainen.

Jotta luomupuuvillaa riittäisi varakkaita vaatettamaan, olisi luontoa raivattava lisää pelloksi. Tämä on kestävä ajatus. Koskemattoman luonnon säästämiseksi peltoalaa tulee päinvastoin vähentää ja viljellä nykyistä tehokkaammin.

Vettä voidaan säästää myös kehittämällä kuivankestäviä viljelykasveja. Kun viisaus on jalostettu siemeneseen, kasvi osaa hoitaa itse asiansa, ja viljelyssä selvittää vähemmällä.

Egyptin kuivankestävä vehnä selviää yhdellä kastelulla, kun tavalliset vehnät vaativat kahdeksan kastelukertaa. Kuivankestävyyden geeni noudettiin siihen ohrasta geenitekniikan avulla.

Myös kemian teknologia voi parantaa viljelyn ekotehokkuutta. Ohuissa muoviputkissa kasteluvesi voidaan johtaa suoraan kasvin juuristoon, eikä se haihdu taivaan tuuliin. Vettä säästyy, eivätkä trooppikin maat suolaannu pilalle, kuten perinteisillä menetelmillä viljeltäessä.

Suomen mansikkamailla veden kulutus vähenee tällä tavoin puoleen ja marjasato nousee 3–5-kertaiseksi. Kun kasvusto ei kastu, kasvit pysyvät myös terveempinä eikä home pääse iskemään marjoihin.

Tällä tihkukastelulla loihdittiin Israelin aavikoista vihannesmaita.

Onneksi tämäkin keksintö aikoinaan patentoitiin. Patentti on avoimuuden apuväline – keksinnön yksityiskohdat on julkaistava heti kaikkien tietoon.

Pimityksen vuosisatoina osaamisen salaisuudet menivät usein hautaan mestarien mukana. Jos Stradivarius olisi patentoinut viulunsa, soisi Kaustisillakin tänään kauniimmin.

Patenttisuoja kestää vain 20 vuotta. Kun se on kulunut umpeen, keksintö on vapaasti kaikkien käytävissä.

Huonommin voisivat olla asiat, jos kyse olisikin ns. perinnäistiedosta. Sille ollaan vaatimassa ainaista suojaa. Ammoin kuolleen, tuntemattoman keksijän töistä pitäisi siis maksaa ikuisesti ”hyvitystä” seutukunnan nykyasukeille...

Mutta olisiko tuottavampi viljely liian kallista köyhille maille? Tuskinpa vain. Esimerkiksi Egyptissä tihkukastelu on jo laajassa käytössä monilla kasvilajeilla.

”Henkilö, joka saa kasvamaan kaksi tähkää tai kaksi vihreää lehteä siinä, missä aikaisemmin kasvoi yksi ainoa, hyödyttää ihmiskuntaa paremmin ja tekee maalleen todellisemman palveluksen kuin kaikki poliitikot yhteensä”, kirjoitti irlantilainen pappismies Jonathan Swift ”Gulliverin retkissä” jo vuonna 1726.

Jussi Tammissola,
ekologi, Helsinki